

UCHWAŁA NR LX/387/2023
RADY GMINY BIAŁACZÓW

z dnia 30 marca 2023 r.

w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Białaczów

Na podstawie art. 4 ust. 2 oraz art. 4b ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, zniesienia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (t. j. Dz.U. z 2014 r. poz. 310), po przeprowadzeniu konsultacji społecznych Rada Gminy Białaczów uchwała, co następuje:

§ 1. Mając na uwadze wyniki konsultacji z mieszkańcami gminy, Rada Gminy Białaczów pozytywnie opiniuje starania w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Białaczów, obręb geodezyjny Białaczów.

§ 2. 1. Postanawia się wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Białaczów.

2. Treść wniosku wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Białaczów

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Elżbieta Lasota

Pan Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa
Za pośrednictwem
Pan Tobiasz Bocheński
Wojewoda Łódzki

Wnioskodawca:

Rada Gminy Białaczów,
ul. Piotrkowska 12
26-307 Białaczów

Wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Białaczów

Na podstawie art. 4 ust. 2 i 4 oraz art. 4b ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 poz.40) oraz § 1 ust. 1 i § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310), Rada Gminy Białaczów, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami Gminy, niniejszym wnosi o wydanie przez Radę Ministrów rozporządzenia o nadaniu miejscowości Białaczów statusu miasta.

Uzasadnienie

Rada Gminy Białaczów na sesji w dniu 7 marca 2023 r. podjęła uchwałę Nr LVIII/383/2023 w sprawie podjęcia procedury związanej z nadaniem miejscowości Białaczów statusu miasta oraz uchwałę Nr LVIII/384/2023 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących nadania miejscowości Białaczów statusu miasta. W terminie od 13 marca do 24 marca 2023 r. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy.

Na ostatni dzień konsultacji tj. 24 marca uprawnionych do głosowania było 5680 Mieszkańców Gminy Białaczów, z czego w samym sołectwie Białaczów 1096 osób.

Wyniki konsultacji na terenie Gminy Białaczów:

- 1) W konsultacjach na terenie Gminy Białaczów, na 5680 osób uprawnionych do głosowania, udział wzięło 535 osób, co stanowi 9,42 %, za nadaniem praw miejskich dla Białaczowa opowiedziało się 462 osoby, co stanowi 86,36 %, przeciw opowiedziało się 39 osób, co stanowi 7,29 % oraz 24 głosów wstrzymujących się, co stanowi 4,48 %, liczba głosów nieważnych wyniosła 10, co stanowi 1,87%.

Wyniki konsultacji na terenie sołectwa Białaczów:

- 2) W Białaczowie na 1096 osoby uprawnione do głosowania w konsultacjach wzięło udział 190 osób, co stanowi 17,34 %, za nadaniem praw miejskich dla Białaczowa opowiedziało się 165 osób, co stanowi 86,84 %, przeciw było 12 osób, co stanowi 6,32 %, natomiast głosów wstrzymujących się było 6, co stanowi 3,16 %, liczba głosów nieważnych wyniosła 7, co stanowi 3,68 %.

Wyniki konsultacji na terenie pozostałych sołectw (z wyłączeniem sołectwa Białaczów):

- 3) W pozostałych sołectwach na ogólną liczbę 4584 osoby uprawnione do głosowania, oddano 345 głosów, co stanowi 7,53 %, za odzyskaniem praw miejskich opowiedziało się 297 osób biorących udział w konsultacjach, co stanowi 86,09 %, przeciw 27 osób, co stanowi 7,82 %, wstrzymały się 18 osób, co stanowi 5,22 %, liczba głosów nieważnych wyniosła 3, co stanowi 0,87 %.

Poniżej przedstawiamy tabelaryczne zestawienie wyników konsultacji w rozbiciu na poszczególne sołectwa.

Nazwa Sołectwa	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba głosów popierających	Liczba głosów przeciwnych	Liczba głosów wstrzymujących się	Liczba głosów nieważnych
Białaczów	1096	165	12	6	7
Kuraszków	156	7	1	0	0
Miedzna Drewniana	547	20	0	0	0
Ossa	73	20	0	0	0
Parczów	363	25	3	0	0
Parczówek	422	24	2	4	0
Petrykozy	527	26	4	2	1
Radwan	209	8	4	1	0
Sędów	312	41	8	8	1
Skronina	822	63	1	0	1
Sobień	267	5	0	2	0
Wąglany	371	42	4	0	0
Zakrzów	184	2	0	0	0
Żelazowice	339	14	0	1	0
SUMA	5680	462	39	24	10

PRZESŁANKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Gmina Białaczów położona jest w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego w powiecie opoczyńskim, graniczy z takimi gminami jak Opoczno, Paradyż, Sławno i Żarnów. Granica gminy jest również granicą między województwami: mazowieckim i świętokrzyskim.

Jako miejscowość Białaczów zajmuje powierzchnię 2192 ha i zamieszkuje ją 1067 stałych mieszkańców i 29 czasowych.

Pod względem infrastruktury miejscowość Białaczów jest w pełni skanalizowana i zwodociągowana, posiada sieć telefoniczną, światłowód, ciąg dróg i chodników.

Białaczów od najbliższych miast powiatowych znajduje się w odległości ok 12 km od Opoczna i ok 17 km od Końskich, oraz ok. 100 km od stolicy Województwa - Łodzi.

Przez Gminę Białaczów przebiegają drogi: wojewódzka 726 niegdyś szlak kupiecki Wrocław – Lublin – Lwów, 13 dróg powiatowych oraz gminne.

Na terenie gminy zlokalizowane są również linie kolejowe: CMK relacji Kraków – Grodzisk Mazowiecki oraz linia kolejowa nr 25 Łódź Kaliska – Dębica.

Gmina Białaczów jest również bogata w walory turystyczne. Przez jej teren przebiega licząca prawie 225 km trasa turystyczna „Piekielny Szlak” oraz trasa Nordic Walking. Sam Białaczów jest bogaty w zabytki architektoniczne oraz kulturowe o czym więcej w załącznikach dołączonych do wniosku.

Gmina położona jest na obszarach o bogatych walorach przyrodniczo – krajobrazowych, gdzie występują duże kompleksy lasów i łąk, rozległe doliny rzek Drzewiczki i Wąglanki oraz zbiornik wodny „Miedzna”.

Mieszkańcy gminy i osoby ją odwiedzające mogą korzystać z ogólnodostępnej infrastruktury sportowej znajdującej się na terenie gminy.

O poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego świadczy obecność instytucji i podmiotów świadczących usługi na rzecz ludności.

Pod względem gospodarki w gminie przeważa sektor prywatny. W większości są to usługi związane z handlem. Do największych z nich należą:

- Piekarnia - Cukiernia „ PEKAR” w Białaczowie,
- „Ceramik Studio” – producent płytek ceramicznych w Białaczowie,
- Gospodarstwo rolne - Wojciech Szołowski – Białaczów,

- PPHU „MM Ceramika” – Małgorzata Jarzab – Białaczów,
- Hurtownia płytek ceramicznych - PPHU „PROGRES” – Zbigniew Jarzab - Białaczów,
- PHU AGROSKŁAD, OBERŻA MŁYŃSKA Mieczysław Czarnecki - Parczówek,
- F.H.U. Stacja Auto-Gaz – Stacja Paliw LPG i ON – Skronina,
- FORMAR F. H. U. Ewa Lach – Producent mebli - Białaczów.

Ponadto w dużej mierze przeważają działalności związane z usługami budowlanymi i remontowo - budowlanymi, mechaniką pojazdową, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, usługi fryzjerskie i kosmetyczne, usługi informatyczne itp.

W miejscowości Białaczów swoją siedzibę ma Oddział Banku Spółdzielczego a także znajduje się Oddział Pocztowy i Przychodnia Rodzinna.

Realizacją zadań publicznych, w tym obsługą 5659 mieszkańców zajmuje się Urząd Gminy Białaczów zatrudniający 39 osób w tym 12 pracowników gospodarczych odpowiedzialnych za eksploatację sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków.

Gmina Białaczów to również liczne inwestycje w infrastrukturę. Stale rozwijająca się sieć drogowa i wodno – kanalizacyjna polepszają codzienne funkcjonowanie mieszkańców.

Do głównych inwestycji realizowanych w ostatnim czasie, które współfinansowane są z funduszy unijnych zaliczyć możemy:

- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Sędów i Skronina w gminie Białaczów oraz w miejscowości Zakrzów,
- Rozbudowa sieci wodociągowej do nowo powstałych budynków,
- Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych i współfinansowanie remontów dróg powiatowych,
- Termomodernizacja budynku szkoły,
- Modernizacja oczyszczalni ścieków,
- Przebudowa i modernizacja terenu zbiornika małej retencji w Białaczowie.

Gmina Białaczów dba również o ekologię dlatego w swoich projektach inwestycyjnych realizuje zadania z zakresu wymiany źródeł ciepła: kotły na pellet oraz pompy ciepła. Dla miejscowości, które ze względów ekonomicznych nie mogły zostać skanalizowane zrealizowany został projekt dotyczący przydomowych oczyszczalni ścieków.

Należy zwrócić uwagę że Gmina Białaczów dba również o otaczającą nas przestrzeń poprzez stałe utrzymywanie porządku w miejscach publicznych oraz modernizację zbiorników wodnych oraz zabytków.

KATALOG PODMIOTÓW I INSTYTUCJI BIAŁACZOWA

Białaczów jest głównym ośrodkiem o charakterze administracyjnym, usługowym, handlowym oraz kulturotwórczym. Miejscowość ma duże znaczenie dla rozwoju Gminy, pełni funkcję centrotwórczą. Na terenie Białaczowa mają swoją siedzibę liczne instytucje oraz podmioty gospodarcze.

W miejscowości znajduje się;

- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Białaczowie przy której działa Zespół Artystyczno –Muzyczny Gminy Białaczów,
- Firma "Tekturk" Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza,
- Klub dziecięcy „MALUCH”,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Urząd Pocztowy,

- Przychodnia Rodzinna,
- Przychodnia Weterynaryjna,
- Skład węgla i opału Waldemar Podpłoński,
- Ceramik Studio Sławomir Jaciubek - firma prowadzi działalność w ramach branży Hurtownie gresu, terakoty i płytek ceramicznych,
- Bank Spółdzielczy,
- Apteka,
- Zakład Fryzjerski,
- Piekarnia,
- Cukiernia,
- Sklepy spożywcze i odzieżowe,
- Sklep wielkopowierzchniowy LEWIATAN,
- Sklep wielkopowierzchniowy DINO (w budowie),
- Paczkomat InPost,
- PPHU PROGRES- dystrybucja płytek ceramicznych,
- Firmy budowlane,
- Warsztaty samochodowe,
- Artykuły rolnicze, gospodarstwo rolne Szołowski Wojciech,
- FORMAR F.H.U. EWA LACH- projektowanie i produkcja mebli.

UKŁAD URBANISTYCZNY MIEJSCOWOŚCI BIAŁACZÓW

Artykuł 3 pkt. 12 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami definiuje układ urbanistyczny, jako przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym sieci ulic lub sieci dróg.

Obecnie na terenie Białaczowa mamy 18 ulic:

Lp.	Nr Stat. Msc.	Id. ulicy	Miejscowość	Ulica	Cecha
1	536350	9003	Białaczów	Hugona Kołłątaja	ulica
2	536350	9126	Białaczów	Konecka	ulica
3	536350	9213	Białaczów	Konstytucji 3 Maja	ulica
4	536350	9546	Białaczów	Kościelna	ulica
5	536350	11596	Białaczów	Łąkowa	ulica
6	536350	14834	Białaczów	Ogrodowa	ulica
7	536350	58669	Białaczów	Osiedle Kowalów	ulica
8	536350	15692	Białaczów	Parczowska	ulica
9	536350	15733	Białaczów	Partyzantów	ulica
10	536350	16308	Białaczów	Piotrkowska	ulica
11	536350	16415	Białaczów	Plac Wolności	ulica
12	536350	17011	Białaczów	Polna	ulica

13	536350	19647	Białaczów	Sejmu Wielkiego	ulica
14	536350	20413	Białaczów	Sobieńska	ulica
15	536350	20677	Białaczów	Spokojna	ulica
16	536350	17116	Białaczów	Stanisława Augusta Poniatowskiego	ulica
17	536350	21970	Białaczów	Szkolna	ulica
18	536350	23795	Białaczów	Wąska	ulica

Do układu urbanistycznego Białaczowa i rozwoju tej miejscowości przyczynił się Stanisław Małachowski – mąż stanu, Marszałek Sejmu Czteroletniego oraz współtwórca Konstytucji 3 Maja. Dla Stanisława Małachowskiego reorganizacja przestrzenna miasta była częścią wielkiego założenia urbanistycznego. Reorganizacja obejmowała zespół pałacowy wraz z parkiem, zwierzyńcem, zabudowaniami folwarcznymi oraz miasto z kościołem i ratuszem. Pałac został połączony z budynkiem ratusza aleją lipową co podkreśliło jego jedność z miastem.

Stary Rynek na rzucie trójkąta pierwotnie umiejscowiony był przed zabytkowym kościołem przy jego frontowej ścianie oraz po jego przeciwnej stronie. Znajdował się na północ od obecnego, na poszerzeniu drogi z Końskich do Opoczna.

Linie zabudowy obecnego rynku pochodzą z XVIII w. Plac w formie wydłużonego regularnego trapezu oparty jest krótszą podstawą o drogę z Miedznej Drewnianej do Końskich, od wschodu łączy się kompozycyjnie i komunikacyjnie z ciągiem szerokich ulic: Sobieńskiej i Parczowskiej a od zachodu z zespołem pałacowym, częściowo zachowaną wielką aleją parkową prowadzącą do głównego budynku pałacowego.

Z XIX – wiecznej zabudowy dawnego przedmieścia Stanisławów, które zlokalizowane było w bezpośrednim sąsiedztwie z rezydencją pałacową przekształconego w zespół folwarczny, wymienić należy zajazd oraz budynki gospodarcze folwarku, stajnię, spichlerz i gorzelnię.

Na wschód od centrum miasta położony jest cmentarz z zabytkowymi nagrobkami.

Dzisiejsza zabytkowa zabudowa w części miejskiej w znacznej mierze jest murowana. Zaobserwować można że jest zwarta wokół rynku przy ul. Parczowskiej, Sobieńskiej i Kościelnej. Nad zabudowę mieszkalną dominują kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela z XV w., przebudowany kilkakrotnie wraz z dzwonnica i plebania oraz ratusz z 1797 r.

Najcenniejszym zabytkiem architektonicznym całego kompleksu jest zespół pałacowo - parkowy z 1797 - 1800 r.

Reasumując układ urbanistyczny Białaczowa złożony jest z trzech odrębnych lecz powiązanych ze sobą jednostek:

- właściwego miasta,
- zespołu parkowo - pałacowego,
- zespołu folwarcznego,

podlega on ścisłej ochronie konserwatorskiej i obejmuje historyczny zespół miejski Białaczowa wraz z nawarstwieniami kulturowymi.

DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE LICZBY LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY BIAŁACZÓW NA DZIEŃ 31.12.2022 r.:

**Statystyka stałych mieszkańców
wg miejscowości i płci**

	Mężczyźni (M)	Kobiety (K)
Miejscowość	Liczba	Liczba
BIAŁACZÓW	521	546
	1067	
KURASZKÓW	70	84

		154
MIEDZNA DREWNIANA	262	275
		537
OSSA	31	41
		72
PARCZÓW	191	171
		362
PARCZÓWEK	218	205
		423
PETRYKOZY	261	255
		516
RADWAN	98	110
		208
SĘDÓW	154	157
		311
SKRONINA	404	407
		811
SOBIEŃ	136	126
		262
WĄGLANY	179	185
		364
ZAKRZÓW	96	83
		179
ŻELAZOWICE	159	167
		326
SUMA (M, K)	2780	2812
RAZEM		5592

**Statystyka czasowych mieszkańców
wg miejscowości i płci**

Miejscowość	Mężczyźni (M)	Kobiety (K)
	Liczba	Liczba
BIAŁACZÓW	12	17
		29
KURASZKÓW	0	0
		0
MIEDZNA DREWNIANA	3	2
		5
OSSA	1	0
		1
PARCZÓW	1	0
		1
PARCZÓWEK	0	0
		0
PETRYKOZY	3	1
		4
RADWAN	0	0
		0
SĘDÓW	1	2
		3
SKRONINA	3	2

	5	
SOBIEŃ	1	2
	3	
WĄGLANY	3	1
	4	
ZAKRZÓW	2	2
	4	
ŻELAZOWICE	5	3
	8	
SUMA (M, K)	35	32
RAZEM	67	

DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE POWIERZCHNI TERENU GMINY BIAŁACZÓW:

a) w hektarach, z wyszczególnieniem obrębów ewidencyjnych w odniesieniu do całej gminy:

- obręb Białaczów – 2192 ha,
- obręb Kuraszków – 570 ha,
- obręb Miedzna Drewniana – 1058 ha,
- obręb Parczów – 803 ha,
- obręb Parczówek – 725 ha,
- obręb Petrykozy – 519 ha,
- obręb Radwan – 364 ha,
- obręb Skronina – 1161 ha,
- obręb Sobień – 1023 ha,
- obręb Sędów – 437 ha,
- obręb Wąglany – 481 ha,
- obręb Zakrzów – 470 ha,
- obręb Żelazowice – 747 ha,
- obręb Ossa – 909 ha,

b) w hektarach do części setnych, jeśli proponowana zmiana dotyczy obszaru całej jednostki pomocniczej gminy lub całego obrębu ewidencyjnego, a w przypadku gdy zmiana dotyczy części obszaru jednostki pomocniczej lub części obrębu ewidencyjnego - dodatkowo wyszczególnienie numerów wszystkich działek ewidencyjnych objętych wnioskiem:

obręb Białaczów – 2192,14 ha.

RYS HISTORYCZNY

Historia Białaczowa ma swój początek w XIII w. Według zachowanych źródeł w 1233 krakowski biskup Prandota nadał osadzie prawa miejskie. Biskup należał do rodu Odrowążów, których własnością pozostawał Białaczów przez następne wieki. Wojny, zarazy i pożary sprawiały, że w dziejach miasta po okresach rozwoju następowały okresy stagnacji, a nawet regresu. Zatem konieczne stawało się wznawianie praw miejskich. Uczynił to min. właściciel miasteczka Piotr Strasz, a potwierdził na sejmie w Piotrkowie w 1456 r. król Kazimierz Jagiellończyk. Wówczas dokonano też zmian w systemie lokacyjnym: przeniesiono Białaczów z prawa polskiego, na którym był pierwotnie lokowany, na prawo niemieckie (magdeburskie). Z powyższym wiązało się nadanie miasteczku przywilejów handlowych – trzech jarmarków rocznie i cotygodniowych targów.

Wiek XVII przyniósł kolejną falę wojen i zniszczeń. Równoległe z nimi postępował proces rozdrobnienia dóbr białaczowskich. Te negatywne zmiany powstrzymało dopiero przejęcie kontroli nad majątkiem przez Małachowskich. Twórcą potęgi rodu był Jan, zaś jego syn, marszałek Sejmu Czteroletniego Stanisław, w dużym stopniu przyczynił się do odrodzenia Białaczowa. W 1787 r. dokonał nowej lokacji miasta,

potwierdzonej rok później przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Od tego momentu rozpoczął się okres świetności nie tylko Białaczowa, ale okolicznych wsi. Wzrost zapotrzebowania na żelazo spowodował rozwój górnictwa i hutnictwa na tym terenie (Petrykozy, Ruda Białaczowska, Sędów). Dla przykładu: w kluczu białaczowskim pod koniec XVIII w. pracowały 4 kopalnie rudy żelaza, wielki piec i 5 fryszerek. Sam Białaczów uzyskał nowy wyraz architektoniczny. Powstało założenie urbanistyczno-krajobrazowe obejmujące zespół pałacowy wraz parkiem, zabudowaniami folwarcznymi oraz miasto z ratuszem i wyjątkowo dużym rynkiem. Sprowadzono rzemieślników i osiedlono ich przy drodze łączącej pałac z rynkiem, co było charakterystyczne dla wówczas lokowanych miast prywatnych.

Teren, na którym znajdował się Białaczów, po III rozbiore w 1795 r. przypadł Austrii, w trakcie wojen napoleońskich wszedł w skład Księstwa Warszawskiego, by wreszcie po Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. znaleźć się w Cesarstwie Rosyjskim, formalnie jako autonomiczne Królestwo Polskie. Upadek państwowości, likwidacja dworu królewskiego spowodowały rozwój prowincjonalnych rezydencji, do których przenosili się byli dostojnicy dworscy i państwowi. W pierwszych dziesięcioleciach XIX w. rozwijał się też i Białaczów. Jednak około połowy XIX w. nastąpiła stagnacja tych terenów. Związane to było m.in. z niekorzystnym układem linii kolejowych, które omijały powiat opoczyński.

W 1869 r. wraz z reformą administracyjną w Rosji oraz represjami po Powstaniu Styczniowym Białaczów, jako jedno z wielu polskich miasteczek utracił prawa miejskie.

W 1889 r. nastąpiła zmiana właścicieli pałacu i zarazem dziedziców białaczowskich włości. Nowym włodarzem został przedstawiciel zasłużonej patriotycznie rodziny Platerów – Ludwik. Podjął on szereg działań, które wyprowadziły majątek ze stanu zapaści. Przede wszystkim jednak ożywienie gospodarcze końca XIX w. wiązało się uruchomieniem linii kolejowej Skarżysko – Koluszki, przechodzącej przez tereny gminy Białaczów. Poprowadzenie kolei spowodowało zwiększenie wydobycia rudy żelaza, która wysyłana była nawet do odległych zakładów przemysłowych. Rychło jednak ożywienie wygasło, a niskoprocentowa ruda nie sprostała konkurencji zagranicznej, wysokoprocentowej rudy. Natomiast stopniowo zaczął rozwijać się w okolicy przemysł ceramiczny, przejmujący rolę wizytówki regionu.

Podczas I wojny światowej na terenie powiatu opoczyńskiego toczyły się ciężkie walki, o których jeszcze dziś przypominają groby poległych żołnierzy wielu nacji. Sam Białaczów został w wyniku działań wojennych poważnie zniszczony.

Koniec Wielkiej Wojny przyniósł Polsce niepodległość. Trudną niepodległość – dodać należy. Wystarczy powiedzieć że wielkość produkcji przemysłowej w ostatnim roku przed wybuchem II wojny światowej (1938) była mniejsza niż przed wybuchem I wojny (1913). Inicjatywy podejmowane w lokalnej „białaczowskiej” skali też okazywały się nieudane. Tak było z kosztowną inwestycją kolejnego dziedzica, Zygmunta Platera - Białaczowskimi Zakładami Ceramicznymi. Ta duża i nowoczesna cegielnia uruchomiona została w 1929 r., pierwszym roku Wielkiego Kryzysu, który kompletnie zdewastował ekonomikę całego świata. Toteż nie może dziwić ogłoszenie upadłości firmy już w 1932 r.

Ale II Rzeczypospolita to nie tylko okres trudności gospodarczych. W okresie międzywojnia rozwijała się kultura, nauka i oświata. W gminie Białaczów ośrodkiem działań kulturalnych i edukacyjnych był pałac, tutaj działał teatr, funkcjonowała biblioteka.

W czasie II wojny światowej i okupacji okoliczne lasy stały się bazą działania oddziałów partyzanckich, reprezentujących różne opcje polityczne. W szeregach największego z nich, 25 pułku piechoty powołanego do życia w czasie realizacji planu „Burza”, służyło bardzo wielu mieszkańców Białaczowa i okolic.

Za pomoc udzielaną partyzantom przyszło drogo zapłacić zarówno białaczowianom, jak i mieszkającym w pobliskich wsiach (pacyfikacje Sobienia i Sędowa).

Szczegółowy rys historyczny stanowi załącznik dołączony do wniosku.

ZABYTKI BIAŁACZOWA

Wśród zabytków Gminy Białaczów wyróżniają się zabytki znajdujące się w Rejestrze i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, do których należą, m.in.:

Kościół parafialny w Białaczowie, p.w. św. Jana Chrzciciela, pierwszy raz wybudowany w XIII w., odbudowany po pożarze w roku 1511, rozbudowany w latach 1694–1696, a następnie przebudowany w latach 1870 i 1932. Jednonawowy z 2 kaplicami bocznymi. Ołtarze późnobarokowe. Na froncie znajduje

się tablica upamiętniająca zagładę oddziału partyzanckiego AK „Błysk” w V 1944. Na placu kościoła znajduje się neogotycka dzwonnica z 1852r.

Plebania wybudowana została w latach 1895-1897 w stylu eklektycznym według projektu A. Czapskiego. Ciekawe jej wyposażenie stanowią piece kaflowe oraz balustrada z tralek.

Ratusz z 1797 r. wybudowany w stylu klasycystycznym, kiedy to właścicielem dóbr białaczowskich był Stanisław Małachowski. Jest to budynek murowany i tynkowany, stojący pośrodku rynku, na osi alei lipowej wiodącej ku pałacowi. Posiada dwie kondygnacje na rzucie kwadratu, z dachem czterospadowym, namiotowym. Dawniej miał sień przejazdową. Na piętrze znajdowała się sala obrad. Ratusz posiada w piwnicach sklepienia kolebkowe z lunetami. Obecnie w ratuszu na partnerze mieści się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, na piętrze Gminna Biblioteka Publiczna. Przed ratuszem od strony zachodniej znajduje się Figura Najświętszego Serca Pana Jezusa, ufundowana przez Ludwika i Zofię Platerów w 1894r. - ówczesnych właścicieli dóbr białaczowskich.

Klasycystyczny zespół pałacowy wybudowany w latach 1797–1800 przez Stanisława Małachowskiego według projektu Jakuba Kubickiego. Złożony z budynku głównego, połączonych z nim ćwierćkolistych galerii, oficyny, dwóch pawilonów i parku. W parku znajdują się pseudośredniowieczne ruiny i oranżeria projektu Franciszka Marii Lanciego. Pałac zbudowany jest na planie podkowy. Elementem centralnym jest dwukondygnacyjny główny budynek z czterokolumnowym portykiem pośrodku, z fasadą frontową od południa. Główny budynek zbudowany jest na planie prostokąta. Wewnątrz znajdują się zabytkowe kominki, piece kaflowe i sztukaterie. Od północy znajduje się ośmiokątny salon, zdobiony licznymi dekoracjami malarskimi. Od 1960 roku w pałacu znajdował się Dom Pomocy Społecznej do roku 2012. Od tego czasu pałac stoi pusty, niszczeje, ponieważ do tej pory jest nieuregulowana sprawa własności budynku. Pieczę nad obiektem sprawuje Starostwo Powiatowe w Opocznie. W 2011 roku w Białaczowie przeszła trąba powietrzna, która dokonała ogromnych zniszczeń w zespole pałacowym oraz parku w Białaczowie, dokonując wielkiego spustoszenia.

W parku zachowało się kilka rzeźb: Herkulesa, Westalki, Najświętszej Marii Panny oraz kilka budowli:

·Oranżeria - zbudowana w latach 1825-1830 w stylu neogotyckim z wplecionymi elementami sztuki orientalnej.

·Bocieniec - ruina pseudośredniowieczna wykonana z ciosów kamiennych, powstała prawdopodobnie ok. połowy XIX wieku.

·Glorietta (pergola) znajduje się w rozwidleniu rzeki płynącej przez park. Powstała w 25 rocznicę ślubu Anny z Brzozowskich i Zygmunta Platerów. Na jej ścianie wypisano imiona ich dzieci. Na górze istnieje napis „Dzieci nasze – korona nasza”, pod każdą z kolumn imię jednego dziecka Anny i Zygmunta Platerów. Autorem pergoli jest architekt krakowski Jan Ostrowski.

·Budynki folwarczne i gorzelnia z przełomu XVIII i XIX wieku.

·Zajazd z początku XIX wieku (obecnie siedziba Urzędu Gminy)- murowany, zbudowany na planie prostokąta, z przelotową sienią przedzieloną arkadą. Dach czterospadowy z facjatą. W budynku tym dawniej mieściła się „ochronka” czyli przedszkole. W pobliżu zajazdu znajduje się na ścianie zabytkowego budynku dla służby pałacowej mural niepodległościowy upamiętniający 100-lecie Bitwy Warszawskiej. Mural został wykonany w ramach dofinansowania i projektu pn. Pamięć o przeszłości-fundamentem naszej przyszłości.

·Domy w rynku z przełomu XVIII i XIX wieku.

Od października 2014 r. prowadzona jest Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Białaczów, wprowadzona Zarządzeniem Nr 299/2014 Wójta Gminy Białaczów z dnia 31.01.2014 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Białaczów.

Szczegółowy rys historyczny zabytków stanowi załącznik dołączony do wniosku

KULTURA

Koordinacją życia kulturalnego na terenie Białaczowa zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Białaczowie, która jest jedyną instytucją kulturalną gminy działającą od 1949 r. Siedzibą instytucji jest zabytkowy ratusz z 1797 roku, usytuowany w centrum miejscowości. Biblioteka oprócz zaspokajania potrzeb czytelniczych, edukacyjnych, informacyjnych i kulturalnych społeczeństwa oraz uczestnictwa w upowszechnianiu wiedzy i kultury, organizuje i zapewnia dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury

polskiej i światowej. Pozyskuje środki zewnętrzne i sprzęt do biblioteki, organizując działania kulturalne wpływa na wyrównywanie szans w dostępie do kultury w naszej gminie, zacieśniając więzi lokalne i relacje wśród mieszkańców gminy. Biblioteka współpracuje ze szkołami, instytucjami, osobami z terenu gminy ale nie tylko, podejmując różnorodne inicjatywy dla dobra społeczeństwa. Organizuje wystawy, koncerty, konkursy o różnorodnej tematyce, spektakle, spotkania z ciekawymi ludźmi, spotkani autorskie. Wszystkie te akcje służą dobru społeczeństwa i rozwijaniu potrzeb kulturalnych. Przedmiotem działalności bibliotek zgodnie ze statutem jest w szczególności gromadzenie, opracowanie i udostępnianie księgozbioru a także rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianie i rozwijanie kultury. Model, zadania i funkcje bibliotek zmieniają się. Biblioteka staje się niejako centrum kultury, przejmując jego działania, „wychodzi” ze swoją działalnością często poza standardowe jej zadania, aby sprostać oczekiwaniom jej użytkowników. Biblioteka organizując działania kulturalne wpływa na wyrównywanie szans w dostępie do kultury w naszej gminie, zacieśniając więzi lokalne i relacje wśród mieszkańców gminy. Działania kulturalne biblioteki ukazują ją jako niezwykle ważną i cenną dla społeczeństwa instytucję, poprzez działania której społeczeństwo gminy ma możliwość uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych, wpływających na odczucia zarówno duchowe jak i kulturalne.

Na terenie Gminy działają Koła Gospodyń Wiejskich w Białaczowie, Skroninie, Wąglanach, Parczowie, Żelazowicach, Sędowie, Parczówku, Miedznej Drewnianej i Sobieniu, które aktywnie współpracują z biblioteką w trakcie warsztatów rękodzieła, plastycznych i kulinarnych oraz innych projektach. Panie z KGW są współorganizatorkami Gminnej Wigilii oraz Baby Wielkanocnej połączonych z kiermaszami ozdób świątecznych oraz z degustacją regionalnych potraw. Imprezy są organizowane w tygodniach przedświątecznych dla mieszkańców gminy. Reprezentują gminę w konkursach promujących kulturę ludową, tradycje lokalne i obrzędy ludowe.

Stałe miejsce w propozycjach kulturalnych ma istniejący od pięciu lat przy bibliotece Zespół Artystyczno – Muzyczny Gminy Białaczów, działający pod patronatem Wójta Gminy Barbary Goworek, liczący obecnie 32 osoby, w skład którego wchodzi dzieci, młodzież i osoby dorosłe. Występy zespołu uświetniają wszystkie święta państwowe, imprezy okolicznościowe oraz uroczystości gminne. Zespół z powodzeniem promuje naszą gminę występując w powiecie opoczyńskim oraz gminach ościennych. Członkowie zespołu bardzo się ze sobą zżyli a cotygodniowe spotkania, to nie tylko próby i nauka śpiewu, ale także sympatyczne spotkania towarzyskie. Dzieci i młodzież z terenu Białaczowa i całej gminy mają możliwość rozwijania swoich muzycznych pasji i zdolności wokalnych.

Mówiąc o kulturze w gminie Białaczów nie można pominąć działającego od 42 lat Towarzystwa Przyjaciół Wąglan, organizującego konkursy poetyckie, w których biorą udział poeci z kraju i z zagranicy. Pomysłodawcą i organizatorem Wąglańskich Konkursów Poetyckich i Majów Poezji od 1983 roku jest Waldemar Józwiak, wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Wąglan, *kronikarz, prozaik i poeta, członek STL, SAP i Polish American Poets Academy im. Jana Pawła II w Wallington w USA, współautor 28 książek. Za działalność kulturalną i literacką otrzymał Polcul Foundation w Sydney w Australii (1994), honorową odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (2015) i Nagrodę Sejmiku Województwa Łódzkiego (2017)*. We wszystkich dotychczasowych 42 edycjach konkursu w latach 1983-2023 uczestniczyło 6978 poetów w tym 6452 z Polski i 526 z Polonii. Konkursy odbywają się w dwóch kategoriach: poezja rymowana i poezja biała. Początkowo konkursy odbywały się w zabytkowym Pałacu Małachowskich (1797), a obecnie w świetlicy w Wąglanach, miejscu kulturalnych spotkań mieszkańców.

OŚWIATA

Na terenie Gminy Białaczów funkcjonują cztery Szkoły Podstawowe o strukturze organizacyjnej klas I-VIII z Oddziałami Przedszkolnymi

· Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Białaczowie

· Szkoła Podstawowa im. Stanisława Małachowskiego w Petrykozach

· Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Miedznej Drewnianej

· Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Skroninie

Organem sprawującym nadzór pedagogiczny nad szkołami jest Kuratorium Oświaty w Łodzi. Praca szkół jest zgodna z zatwierdzonym przez Wójta Gminy Białaczów i zaopiniowanym pozytywnie przez Kuratora Oświaty w Łodzi i ZNP w Opocznie arkuszem organizacji szkoły oraz obowiązującymi przepisami

prawa ogólnego i lokalnego. Wszystkie szkoły biorą udział w programach rządowych, skierowanych do placówek oświatowych.

Początki szkolnictwa w Białaczowie sięgają czasów biskupa Prandoty, który budując kościół i tworząc parafię, wyznaczył także uposażenie dla nauczyciela - tak zwaną scholasterię. Troska o pomieszczenia szkolne spoczywała na barkach proboszcza. Wiemy, że w roku 1667 ksiądz Stanisław Praski w prowadzonej przez siebie kronice zapisał, iż "pokrył gontami dach na szkole". W 1834 roku powstała szkoła elementarna z siedzibą w ratuszu. Początkowo była szkołą jednooddziałową, potem przekształcono ją w szkołę dwudziałową, dodano też oddział wstępny. Wszyscy uczyli się jednocześnie razem w jednej sali na pierwszym piętrze ratusza. Lekcje odbywały się w godzinach popołudniowych i po południowych. Prowadzono je w ten sposób, że jeden oddział miał zajęcia ciche, drugi przygotowywał się cicho do czytania, a trzeci w tym samym czasie miał zajęcia głośne. Ukończenie szkoły elementarnej dawało jej absolwentom umiejętność czytania i pisanie oraz liczenia. Ponadto dawało prawo wstępu do szkoły średniej i gimnazjum. Kilku jej absolwentów ukończyło seminaria duchowne. Niektórzy kształcili się w seminariach nauczycielskich, a potem pracowali w szkolnictwie. Nie było takich młodych ludzi, którzy skończyliby wyższe studia. W latach II wojny światowej nauka odbywa się w prywatnych mieszkaniach. Dzieci było bardzo dużo. Po zakończeniu wojny szkoła zmieniła siedzibę. Ciasne pomieszczenia prywatne zamieniła na pałac - siedzibę Małachowskich i Platerów, gdzie mieściła się do 9 września 1955 roku, kiedy to został oddany nowy budynek Szkoły Podstawowej w Białaczowie. Dzisiaj nikt nie wie, kto był inicjatorem i pomysłodawcą nadania szkole imienia Adama Mickiewicza. Wiadomym jest, że otrzymała je w tym samym 1955 roku. W kwietniu 1976 roku szkoła otrzymała od społeczeństwa Białaczowa sztandar. W latach 1973-1984 pełniła funkcję Zbiorczej Szkoły Gminnej. W latach 60-tych i 70-tych przy szkole funkcjonował teatr i zespół muzyczny. Dzisiejsza szkoła to trzypiętrowy budynek (wliczając sutereny). Uczniowie mają do dyspozycji salę gimnastyczną, pracownię komputerową, eko-pracownię, bibliotekę. Najmłodsze dzieci mogą korzystać z placu zabaw. Szkoła posiada także własną kuchnię i stołówkę.

Na terenie gminy funkcjonuje także

·Klub Dziecięcy MALUCH w Białaczowie

W Białaczowie w budynku byłego gimnazjum (I piętro) została zlokalizowana placówka opieki nad dziećmi do lat 3 pn.: Klub Dziecięcy „MALUCH”. Placówka powstała w ramach zadania pn.: „Utworzenie w 2019 roku 17 nowych miejsc opieki w Klubie Dziecięcym „MALUCH” w Białaczowie przy ulicy Szkolnej 36”. Gmina Białaczów pozyskała na ten cel 510 000,00 zł dotacji z programu „Maluch+ 2019”. Zadanie obejmowało opracowanie dokumentacji projektowej, adaptację pomieszczeń, zakup wyposażenia oraz doposażenie placu zabaw. W wyniku jego realizacji utworzonych zostało 17 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w wymiarze 10 godzin dziennie. Z oferty usług opiekuńczych mogą korzystać rodzice dzieci z terenu całej gminy Białaczów. Do dyspozycji dzieci oddane są odpowiednio przebudowane atrakcyjne sale wraz z wyposażeniem oraz plac zabaw. Placówka rozpoczęła swą działalność w lutym 2020 roku. Koszt pobytu dziecka w Klubie Dziecięcym MALUCH jest częściowo współfinansowany przez Gminę Białaczów. W roku 2020 Gmina Białaczów otrzymała dotację w celu realizacji zadania z zakresu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 pn. „Zapewnienie funkcjonowania w 2020 roku 17 miejsc opieki w Klubie Dziecięcym „MALUCH” w Białaczowie przy ul. Szkolnej 36”. Przedmiotowa dotacja pokrywa część kosztów funkcjonowania placówki. Pozostałe koszty są współfinansowane przez Gminę Białaczów oraz rodziców dzieci korzystających z usług placówki.

KULTURA FIZYCZNA I SPORT

Dzięki gminnym inwestycjom ukierunkowanym na rozwój infrastruktury sportowej sport odgrywa ważną rolę w życiu mieszkańców- w szczególności dzieci i młodzieży. Najmłodszy mieszkańcy oraz ludzie starsi mogą aktywnie spędzać czas na świeżym powietrzu korzystając z placów zabaw we wszystkich sołectwach oraz ćwicząc na zewnętrznych siłowniach, jak również aktywnie spędzając czas jeżdżąc na rowerze oraz wędrując ścieżkami Piekielnego Szlaku, przebiegającego przez gminę Białaczów.

W Białaczowie znajduje się stadion sportowy oraz kompleks sportowy „Orlik” z których można korzystać nieodpłatnie. Zajęcia prowadzone są przez 10 miesięcy w roku przez animatorów. W miejscowości Parczówek znajduje się prywatny kompleks kortów tenisowych. Obiektem zarządza Szkoła Tenisa Ziemi RETURN z Opoczna. Infrastrukturę sportową w gminie stanowią trzy funkcjonalne hale sportowe, usytuowane w Białaczowie, Petrykozach i Miedznej Drewnianej, boiska piłkarskie do gry w piłkę nożną i siatkową wyposażone w trybuny i szatnie, poza boiskami znajdują się place zabaw i siłownie zewnętrzne. Na terenie Gminy Białaczów działa szereg klubów sportowych, m.in.: Ludowy Klub Sportowy "Białaczów"

posiadający ponad 40-letnią tradycję., Stowarzyszenie Tenisa Ziemi Opoczno" z siedzibą w Parczówku, UKS "Olimpia" Skronina, UKS "Młodzi Liderzy" w Białaczowie, UKS "Gigant" Petrykozy i "Błękitni" Uczniowski Klub Sportowy Miedzna Drewniana. W ramach współpracy międzyklubowej odbywają się liczne turnieje, zawody sportowe, memoriały, rajdy piesze i rowerowe, pikniki zdrowia i profilaktyczne, eventy i spotkania integracyjne.

TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Białaczów jest dobrym miejscem do wypoczynku a szczególnie turystyki aktywnej. Jest położona na obszarach o bogatych walorach przyrodniczo – krajobrazowych, gdzie występują duże kompleksy lasów, łąk, rozległe doliny rzek Drzewiczki i Wąglanki oraz zbiornik wodny „Miedzna” ,który stwarza korzystne warunki dla rozwoju wypoczynku indywidualnego i zbiorowego. Na terenie gminy Białaczów prowadzona jest działalność agroturystyczna w miejscowościach Sobień i Parczówek.

W 2013 r. został oddany do użytku szlak turystyczny pn. „Piekielny szlak” obejmujący swoim zasięgiem gminy województw świętokrzyskiego i łódzkiego. „Piekielny szlak” to licząca 250 kilometrów trasa turystyczna łącząca największe atrakcje turystyczne z obszaru LGD – U ŹRÓDEŁ. Trasa „Piekielnego szlaku” łączy rezerваты o charakterystycznych nazwach – „Piekło” i „Niebo”, pomniki przyrody oraz zabytki techniki, związane z odlewnictwem i przekuwaniem żelaza oraz wiele innych ciekawych miejsc, zabytków i atrakcji. Przez teren gminy Białaczów przebiega 16-ty kilometr odcinek Szlaku. W Białaczowie i Parczowie rozlokowane są miejsca odpoczynku (mała infrastruktura turystyczna). Dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Sportu i Turystyki na Miejscu odpoczynku w Białaczowie powstała również Otwarta Strefa Aktywności, w skład której wchodzi urządzenie siłowni zewnętrznej, strefa relaksu i gier oraz sprawnościowy plac zabaw.

Kolejnym walorem naszej gminy pod względem turystycznym jest trasa Nordic Walking Park „LGD – U ŹRÓDEŁ”. Jest to jeden z dziewięciu tego typu parków wytyczonych na obszarze działania Stowarzyszenia „LGD – U ŹRÓDEŁ,.. W skład blisko 27-kilometrów znakomitych i czytelnie oznakowanych tras do uprawiania nordic walkingu wchodzi 3 trasy: zielona - pętla o długości 5,9-kilometra ; czerwona – pętla o długości 9,5-kilometra i czarna – pętla o długości 11,3-kilometra. Wejście na trasy zlokalizowano na terenie boiska sportowego w Białaczowie. Trasy poprowadzone są chodnikami, asfaltowymi i gruntowymi drogami, oraz leśnymi ścieżkami. Na trasach zamontowano tablice zawierające propozycje ćwiczeń do samodzielnego wykonania oraz punkty pomiaru tętna pozwalające zmonitorować zakres tętna w jakim pokonujemy trasę. Trasy posiadają punkty wspólne, pokrywają się lub krzyżują. Umożliwia to dowolne wydłużanie lub skracanie przejść albo zmianę kierunku marszu. Oferta skierowana jest zarówno do entuzjastów nordic walkingu, jak i do biegaczy czy narciarzy biegowych. Łączna długość tras dziewięciu parków wynosi 270 kilometrów.

Od 2003 roku przy Szkole w Białaczowie działa SKKT PTTK. Pragnąc zachęcić dzieci do aktywnego wypoczynku została opracowana broszura, która miała zachęcić młodzież do aktywnego wypoczynku, szacunku do otaczającej przyrody. W 2004 roku została opracowana w formie broszury trasa wycieczki rowerowej Białaczów- Kowalów- Sobień- Białaczów. Do tej pory odbyło się 160 rajdów, 15 Złotów Młodzieży Wiejskiej- w każdym roku złoty odbywały się w innej części kraju. Odkąd powstało koło młodzież bierze czynny udział w Ogólnopolskim konkursie „Poznajemy ojcowiznę”. W 2009 roku koło otrzymało wyróżnienie w konkursie wojewódzkim na najlepsze SKKT PTTK.

ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ

Nad bezpieczeństwem naszej społeczności czuwają strażacy z 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Dwie z nich należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jest to siła tzw. Pierwszego rzutu natomiast kolejne osiem, są jednostkami wspomagającymi.

Działania, z którymi spotykają się strażacy OSP Białaczów to przede wszystkim:

- pożary obiektów oraz terenów leśnych,
- wypadki w komunikacji drogowej,
- miejscowe zagrożenia (podtopienia, usuwanie agresywnych owadów, usuwanie plam ropopochodnych na drogach itp.),
- zabezpieczanie lokalnych imprez.

Jednostka OSP Białaczów jest często angażowana do zabezpieczenia rejonu operacyjnego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Opocznie. Dzięki rozmieszczeniu jednostek na całym terenie gminy strażakom udaje się bardzo szybko dotrzeć do potrzebujących pomocy. Ochotnicy w zależności od wyposażenia czuwają nad bezpieczeństwem mieszkańców. Druhowie aktywnie uczestniczą w szkoleniach pożarniczych, ratowniczych i ćwiczeniach. Wszystkie jednostki OSP wyposażone są na bieżąco w sprzęt do ochrony przeciwpożarowej i ochrony osobistej. W jednostkach OSP działają również młodzieżowe drużyny pożarnicze, które stanowią zaplecze kadrowe każdej jednostki. Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze biorą czynny udział w spotkaniach i działaniach społecznych, zawodach sportowo – pożarniczych oraz promują prace druhów w swoim środowisku.

OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną dla mieszkańców Białaczowa i całej gminy zapewnia Przychodnia Rodzinna w Białaczowie, która realizuje bezpłatne świadczenia zdrowotne na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia i zapewnia chorym pacjentom jak i osobom zdrowym, stały dostęp do świadczeń zdrowotnych w środowisku zamieszkania. W ramach przychodni działa: Gabinet Rehabilitacji, Punkt Pobrań, Punkt Szczepień, Gabinet Zabiegowy oraz trzy gabinety lekarskie. Przychodnia zapewnia również opiekę i konsultacje dietetyka. Ponadto w Białaczowie w pobliżu przychodni zlokalizowana jest również apteka zapewniająca mieszkańcom stały dostęp do leków. W Białaczowie znajduje się również przychodnia weterynaryjna zapewniająca fachową opiekę zdrowotną naszym zwierzętom.

POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białaczowie

Działania z zakresu szeroko pojętej pomocy społecznej w gminie Białaczów realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białaczowie, który swoją działalnością obejmuje teren gminy w skład której wchodzi 14 sołectw. Ośrodek w ramach swych zadań udziela wsparcia osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych. W ramach wyznaczonych celów i zgodnie z kierunkami działań, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białaczowie;

- systematycznie podnosi jakość i dostępność realizowanych świadczeń,
  - świadczy pracę socjalną, poradnictwo i interwencję kryzysową,
  - udziela różnorodnych form wsparcia dla osób i rodzin z terenu gminy, jest to wsparcie finansowe i rzeczowe,
  - realizuje specjalistyczne usługi opiekuńcze,
  - usługi asystenta rodziny w miejscu zamieszkania dla rodzin niewydolnych wychowawczo,
  - pomaga osobom bezdomnym,
  - pomaga osobom dotkniętym przemocą oraz osobom uzależnionym
- kieruje osoby wymagające całodobowej opieki do domu pomocy społecznej.

GOPS realizuje również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawczego 500+ oraz świadczenia Dobry Start 300+. Ośrodek współpracuje również z wieloma instytucjami tj. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policją, szkołami i przedszkolami, pedagogami szkolnymi, sądami i innymi instytucjami zarówno z terenu gminy jak i spoza niej, które mogą przyczynić się do polepszenia bytu naszych mieszkańców.

Dom Dziennego Pobytu "Senior-WIGOR"

Od września 2015 roku w budynku świetlicy w Miedznej Drewnianej działa Dom Dziennego Pobytu „Senior-WIGOR” – pierwsza tego typu placówka na terenie powiatu opoczyńskiego. Instytucja powstała dzięki dofinansowaniu, jakie Gmina Białaczów otrzymała z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu „Senior – WIGOR” na lata 2015-2020. Z usług instytucji korzysta obecnie 27 osób powyżej 60 roku życia mieszkających na terenie Gminy Białaczów. Dom Dziennego Pobytu „Senior-WIGOR” oferuje dla swych podopiecznych szereg zajęć ruchowych, sportowo-rekreacyjnych i aktywizujących, a także kulturalno-oświatowych i edukacyjnych. Seniorzy uczestniczą w warsztatach kulinarnych, zajęciach rękodzielniczych, zajęciach nordic walking czy warsztatach tanecznych. Ponadto, placówka organizuje wyjazdy do Zoo, kina, Teatru Powszechnego w Łodzi, a także do Teatru Powszechnego w Radomiu. Placówka zapewnia profesjonalną opiekę pielęgniarki, fizjoterapeuty i opiekuna. Ze środków Programu placówka została wyposażona w niezbędne do funkcjonowania

urządzenia i sprzęt rehabilitacyjny. Zapewniony jest również gorący posiłek. Dom Dziennego Pobytu „Senior-WIGOR” zapewnia seniorom możliwość prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

OBSŁUGĘ BANKOWĄ mieszkańców Gminy Białaczów świadczy Bank Spółdzielczy w Opcznie, Oddział w Białaczowie.

OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH KOSZTÓW JEDNORAZOWYCH I STAŁYCH WPROWADZENIA ZMIANY STATUSU MIEJSCOWOŚCI BIAŁACZÓW

Zmiana statusu miejscowości Białaczów nie spowoduje wystąpienia kosztów stałych. Konieczne będzie wyłącznie poniesienie kosztów jednorazowych wprowadzenia zmian. Koszty jednorazowe dotyczyć będą zmiany nazw organów samorządowych na pieczęciach i tablicach urzędowych, materiałach promocyjnych oraz będzie obejmował koszty związane z uzyskaniem dokumentów geodezyjnych.

Szacunkowy, jednorazowy koszt proponowanej zmiany wyniesie ok. 20.000 zł. Niniejszy koszt nie dotyczy zmian numeracyjnych nieruchomości, nie wiąże się z wymianą dowodów osobistych ani też innych dokumentów, z uwagi na to, że w miejscowości Białaczów ulice posiadają swoje nazwy i numerację położonych przy nich posesji.

PODSUMOWANIE WNIOSKU

Chociaż miejscowość Białaczów nie jest obecnie miastem, uważamy, że posiada wszystkie cechy ośrodka miejskiego. Dzięki staraniom mieszkańców, władz samorządowych i środków finansowych pozyskanych z zewnątrz utrzymuje charakter centrum społeczno-gospodarczego oraz pełni rolę „stolicy gminy”. Rada Gminy wyraża nadzieję, że przedstawione uzasadnienie uwzględniające przesłanki historyczne, kulturowe i społeczno-gospodarcze miejscowości Białaczów oraz jej rozwój urbanistyczny i gospodarczy, stanowić będzie ważny element w podjęciu pozytywnej decyzji w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Białaczów. Mieszkańcy, którzy w konsultacjach społecznych licznie poparli inicjatywę nadania miejscowości Białaczów praw miejskich, mają nadzieję, że ich wola zostanie uwzględniona przez właściwe organy administracji rządowej, oraz że zostaną także docenione pozytywne zmiany, jakie dokonały się dzięki zaangażowaniu władz gminy i lokalnej społeczności w zakresie rozbudowy miejscowości a także będą niezwykle ważnym impulsem do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Brak wystąpienia okoliczności wymienionych w art. 4d ustawy o samorządzie gminnym a mianowicie:

- wskutek uzyskania statusu miasta, dochody podatkowe na mieszkańca gminy nie zmienią się, ponieważ podatki lokalne występują w jednakowej wysokości na terenie całej gminy i nie są niższe od najniższych dochodów podatkowych na mieszkańca zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (art. 4d pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym). Dochody podatkowe na mieszkańca gminy Białaczów w wyniku nadania miejscowości Białaczów statusu miasta nie będą niższe od dochodów podatkowych na mieszkańców gminy Białaczów przed nadaniem statusu miasta miejscowości Białaczów, gdyż okoliczność ta nie ma wpływu na wysokość dochodów podatkowych,
- w wyniku nadania miejscowości Białaczów statusu miasta nie dojdzie do zmian liczby mieszkańców gminy Białaczów. Jednocześnie uzyskanie statusu miasta nie spowoduje, że Gmina Białaczów stanie się mniejsza od najmniejszej pod względem liczby mieszkańców gminy w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku, nie zmienia faktu, że wnioskodawca liczy, że uzyskanie statusu miasta przez miejscowość Białaczów będzie miało w przyszłości wpływ na zwiększenie liczby mieszkańców.

Rada Gminy Białaczów uwzględniając powyższe wyraża nadzieję, że wniosek w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Białaczów jest w pełni uzasadniony i stanowić będzie ważny element w podjęciu pozytywnej decyzji.

Załączniki dołączone do wniosku:

1. Uchwała Rady Gminy Białaczów Nr LX/387/2023 z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Białaczów.
2. Uchwała Rady Gminy Białaczów Nr LVIII/383/2023 w sprawie podjęcia procedury związanej z nadaniem miejscowości Białaczów statusu miasta

3. Uchwała Rady Gminy Białaczów Nr LVIII/384/2023 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących nadania miejscowości Białaczów statusu miasta.

4. Zarządzenie Nr 0050/30/2023 Wójta Gminy Białaczów z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Białaczów, dotyczących nadania miejscowości Białaczów statusu miasta.

5. Ogłoszenie Wójta Gminy Białaczów z dnia 10 marca 2023 r. o przeprowadzeniu konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy Białaczów dotyczących nadania miejscowości Białaczów statusu miasta.

6. Zarządzenie Nr 0050/31/2023 Wójta Gminy Białaczów z dnia 16 marca 2023r. w sprawie powołania zespołu ds. opracowania wniosku o nadanie miejscowości Białaczów statusu miasta.

7. Sprawozdanie z przebiegu konsultacji społecznych w Gminie Białaczów w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Białaczów

8. Uchwała Nr XXXIII/244/2013 Rady Gminy Białaczów z dnia 30 października 2013 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi i pieczęci Gminy Białaczów oraz zasad ich użytkowania z opisem.

9. Informacja dotycząca struktury zatrudnienia w gminie Białaczów.

10. Zaświadczenie dotyczące powierzchni Gminy Białaczów z wyszczególnieniem obrębów ewidencyjnych - zgodność danych z operatem ewidencyjnym potwierdzona przez Starostę Opoczyńskiego.

11. Mapa topograficzna w skali 1:10 000 (płyta CD) z zaznaczoną granicą gminy Białaczów.

12. Mapa topograficzna w skali 1:10 000 z zaznaczoną granicą miejscowości Białaczów.

13. Opinia Głównego Geodety Kraju potwierdzająca przebieg dotychczasowych granic gminy Białaczów z rejestrem granic i powierzchni jednostek zasadniczego podziału terytorialnego kraju.

14. Wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy lub gmin objętych wnioskiem uwzględniający infrastrukturę techniczną i społeczną, układ urbanistyczny i komunikacyjny oraz sposób zagospodarowania terenu.

15. Rysunek planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Białaczów wraz z legendą.

16. Rysunek planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Białaczów wraz z legendą.

17. Rys historyczny gminy.

18. Informacja dotycząca zabytków architektonicznych, kulturowych, wyznaniowych oraz charakteru i stanu technicznej zabudowy miejscowości Białaczów.

19. Dokumentacja fotograficzna z działalności Zespołu Artystyczno-Muzycznego Gminy Białaczów.

20. Historia i dokumentacja fotograficzna z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Białaczowie.

21. Dodatkowe publikacje zawierające informacje o gminie i miejscowości Białaczów.